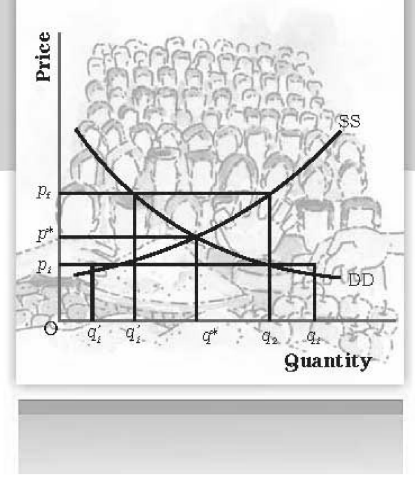

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ Market Equilibrium

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯ 4ರ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವುಗಳ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಒಬ್ಬ ಅನುಭೋಗಿಯು ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗೆ ಆತನು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದ ಸರಕಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಅದೇರೀತಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದ ಒಟ್ಟು ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಉದ್ಯೇಶ ಹೊಂದಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೊಂದು, ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಬೆಲೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದಾಗ ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅವುಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ-ಪೂರೈಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ನಾವು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವು ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ-ಪೂರೈಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕೆಲವು ಅನ್ವಯಿಕಗಳ ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ಗಮನಹರಿಸೋಣ.

5.1 ಸಮತೋಲನ, ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ, ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ

Equilibrium, Excess Demand, Excess Supply

ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ತಮ್ಮ ಸ್ವ-ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರುವವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಭೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯ 4ರಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳೆರಡರ ಧೈಯಗಳು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೇ ಸಮತೋಲನವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ತೆರವುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (ಅಂದರೆ ಪೂರೈಕೆಯ ಅಥವಾ ಬೇಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವಿರುವುದಿಲ್ಲ). ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವ ಸಮಗ್ರ ಉತ್ಪನ್ನವು ಎಲ್ಲಾ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ

ಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ತಲುಪಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಬೆಲೆಗೆ **ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು **ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, $q^D(p^*) = q^S(p^*)$ ಆದಾಗ, (p^*, q^*) ಸಮತೋಲನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ p^* ಎಂಬುದು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯನ್ನು, ಹಾಗೂ $q^D(p^*)$ ಮತ್ತು $q^S(p^*)$ ಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸರಕಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು p^* ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಯಾವ ಒಂದು ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ **ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ** ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ **ಅಧಿಕಬೇಡಿಕೆ** ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಶೂನ್ಯ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ - ಶೂನ್ಯ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶವೆಂದೂ ಸಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಮತ್ತು ಆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಮತೋಲನದ ಆಚೆಗಿನ ವರ್ತನೆ (ಅಸಮತೋಲನದ ನಡವಳಿಕೆ) *Out-of-equilibrium Behaviour*

ಆಡಂಸ್ಮಿತ್‌ರವರ ಕಾಲ(1723-1790)ದಿಂದಲೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 'ಕಾಣದ ಕೈ' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಕಂಡು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಾಣದ ಕೈ ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಣದ ಕೈ 'ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ' ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು 'ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ' ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಒಳಿತಿವು ಸಹ ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ 'ಕಾಣದ ಕೈ' ಈ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ 'ಕಾಣದ ಕೈ'ಯು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾವು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

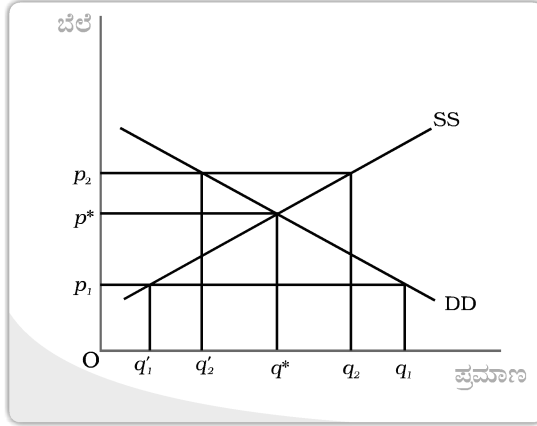
5.1.1 ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ: ಸ್ಥಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು

Market Equilibrium: Fixed Number of Firms

ಅಧ್ಯಾಯ 2 ರಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವ ಅನುಭೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯ 4ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಊಹೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಎರಡೂ ರೇಖೆಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ. ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಅಭ್ಯಸಿಸೋಣ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.1ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಿದ್ದಾಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ SS ರೇಖೆಯು ಒಂದು ಸರಕಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಾಗಿದ್ದು, DDರೇಖೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಾದ SS ರೇಖೆಯು ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಪೂರೈಸಲು ಬಯಸುವ ಒಂದು ಸರಕಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಾದ DD ರೇಖೆಯು ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿರುವ ಸರಕಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ರೇಖಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಸಮತೋಲನವೆಂದರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸುವ ಒಂದು ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಿಂದುವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಬಿಂದುವು ಅಧಿಕಪೂರೈಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಅಧಿಕಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.1ರಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಹೊಂದಿರದ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.1: ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯಾದ DDರೇಖೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಾದ SSರೇಖೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸಿದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. q^* ಇದು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು p^* ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ. p^* ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೂ, ಮತ್ತು p^* ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.1ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲೆ p_1 ಆದಾಗ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು q_1 ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು q_2 ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ q_1 q_2 ಗೆ ಸಮನಾದ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಹಕರು p_1 ಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ ಪಾವತಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು ಏರಿಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇತರ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವ ಪ್ರಮಾಣವು ಗ್ರಾಹಕರು ಖರೀದಿಸಲು ಬಯಸುವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುವ ಹಂತದತ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. p^* ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಪೂರೈಕೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಅದೇರೀತಿ, ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲೆ p_2 ಆದಾಗ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ(q_2)ಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ(q_1)ಯನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಬೆಲೆಯು q_2 q_1 ಗೆ ಸಮನಾದ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಾವು ಬಯಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವುಗಳು ತಮ್ಮ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಥಿರವಿದ್ದು, ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ, ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆಯು p^* ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಾವು ಬಯಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, p^* ಬೆಲೆಯು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ q^* ಪ್ರಮಾಣವು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸೋಣ.

ತದ್ರುಪ ರೀತಿಯ ಸಂರಚನೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ ಜಮೀನುಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಒಂದೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ 'ಗೋಧಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ. ಗೋಧಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ.

$$q^D = 200 - p \quad \text{ಗಾಗಿ } 0 \leq P \leq 200$$

$$= 0 \quad \text{ಗಾಗಿ } P > 200$$

$$q^S = 120 + P \quad \text{ಗಾಗಿ } P \geq 10$$

$$= 0 \quad \text{ಗಾಗಿ } 0 \leq P < 10$$

ಇಲ್ಲಿ q^D ಮತ್ತು q^S ಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗೋಧಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ(ಕೇಜಿಗಳಲ್ಲಿ)ಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು P ಯು ಗೋಧಿಯ ಬೆಲೆ(ಪ್ರತಿ ಕೇಜಿಗೆ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)ಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ತೆರವುಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸಮನಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ(p^* ದಿಂದ ತೋರಿಸಲಾದ)ಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು p^* ಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

$$q^D(p^*) = q^S(p^*)$$

$$200 - p^* = 120 + p^*$$

ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸಿದಾಗ,

$$2p^* = 80$$

$$p^* = 40$$

ಆದ್ದರಿಂದ, ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಪ್ರತಿ ಕೇಜಿಗೆ ರೂ.40 ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸಮತೋಲನದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳ ಸಮೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮತೋಲನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು(q^* ನಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾದ) ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

$$q^D = q^* = 200 - 40 = 160$$

ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ,

$$q^S = q^* = 120 + 40 = 160$$

ಹೀಗೆ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು 160ಕೆಜಿ ಆಗಿದೆ. p^* ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ $p^1 = 25$ ಆದಾಗ

$$q^D = 200 - 25 = 175$$

$$q^S = 120 + 25 = 145$$

ಆದ್ದರಿಂದ, $p^1 = 25$ ಆದಾಗ, $q^D > q^S$ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೀಜಗಣಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ(ED)ಯನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು.

$$\begin{aligned} ED(p) &= q^D - q^S \\ &= 200 - p - (120 + p) \\ &= 80 - 2p \end{aligned}$$

¹ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಮೀನುಗಳು ಒಂದೇ ವೆಚ್ಚ ರಚನೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, p^* (=40)ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದೇರೀತಿ, p^* ಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ ಅಂದರೆ $p_2 = 45$ ಎಂದಾದರೆ,

$$q^D = 200 - 45 = 155$$

$$q^S = 120 + 45 = 165$$

ಆದ್ದರಿಂದ, $q^S > q^D$ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೀಜಗಣಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ(ES)ಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು.

$$\begin{aligned} ES(p) &= q^S - q^D \\ &= 120 + p - (200 - p) \\ &= 2p - 80 \end{aligned}$$

ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, p^* (=40), ಗಿಂತ ಅಧಿಕವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯು ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, p^* ಗಿಂತ ಅಧಿಕವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ, ಮತ್ತು p^* ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯ ನಿರ್ಧಾರ

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೇಡಿಕೆ-ಪೂರೈಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ರಚನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ನಿರ್ಧಾರದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಡುವಿನ ಮೂಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅವುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬಗಳು ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವೆಂದರೆ, ಶ್ರಮಿಕರು ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸದ ಸಮಯವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಶ್ರಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸಮತೋಲನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಕರ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಭೇದಿಸಿದಾಗ ಕೂಲಿದರವು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾವು ಶ್ರಮಿಕರ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಒಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕದ ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು, ಶ್ರಮವು ಏಕೈಕ ಬದಲಾಗುವ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಕೂಲಿದರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಾವು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಾಭವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ, ಉದ್ಯಮಘಟಕದ ತಾಂತ್ರಿಕಜ್ಞಾನವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಳಿಮುಖ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ ನಿಯಮ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭಗಳಿಕೆಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಶ್ರಮದ ಕೊನೆಯ ಘಟಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದಾಗ ತಗಲುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವು, ಆ ಘಟಕದಿಂದ ಗಳಿಸುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಶ್ರಮವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕದ ಶ್ರಮದ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ತಗಲುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವು ಕೂಲಿಯ ದರ(w) ಆಗಿದೆ. ಶ್ರಮದ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕದ ನೇಮಕಾತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನವು ಆ ಘಟಕದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನ(MP_L)ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕದ ಉತ್ಪನ್ನದ

ಮಾರಾಟದಿಂದ, ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಪಡೆಯುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಗಳಿಕೆಯು ಆ ಘಟಕದ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯ(MR)ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರತೀ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕದ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಲಾಭವು ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯದಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನ *Marginal Revenue Product of Labour (MRP_L)* ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರಮದ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಕೂಲಿಯ ದರವು ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಸಮವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ.

$$\text{ಅಂದರೆ, } w = \text{MRP}_L$$

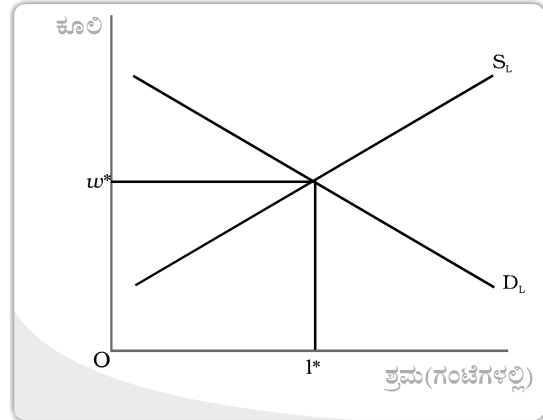
$$\text{ಮತ್ತು } \text{MRP}_L = \text{MR} \times \text{MP}_L$$

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಉದ್ಯಮಘಟಕಯೋಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯವು ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ^a ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ(VMP_L)ಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ(VMP_L)ವು ಕೂಲಿಯ ದರಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶ್ರಮದ ಪ್ರತೀ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಘಟಕವನ್ನು ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಅಧಿಕಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ(VMP_L)ವು ಕೂಲಿಯ ದರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಶ್ರಮದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ತಾನು ನೇಮಿಸಿದ ಶ್ರಮದ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಲಾಭವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇಳಿಮುಖ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ನಿಯಮದ ಊಹೆಯಿಂದಾಗಿ, ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಲಿಯದರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ $w = \text{VMP}_L$ ದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಕೆಳಮುಖ ಚಲನೆ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ಬೇರೆ ಕೂಲಿದರ w_1 ಎಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆಯು L_1 ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ಕೂಲಿದರವು w_2 ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕೂಲಿದರ-VMP_L ಗಳ ಸಮಾನತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ VMP_L ನ್ನು ಕೂಡಾ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ^b. ಇದು ಕೇವಲ MP_L ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರಮದ ಇಳಿಮುಖ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೂಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾಗ, ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಳಮುಖ ಚಲನೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಾವು ವಿಭಿನ್ನ ಕೂಲಿದರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು

ಶ್ರಮದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ನಿರ್ಧರವಾಗುತ್ತದೆ

^a. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು, ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯವು ಬೆಲೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

^b ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಸರಕಿನ ಬೆಲೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಾರದೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿದರ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ಹೊಂದಲು ಬಯಸುವುದರಿಂದ ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯೂ ಕೂಡ ಕೆಳಮುಖ ಇಳಿಜಾರು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಬೇಡಿಕೆ ಭಾಗದ ಕೂಲಂಕಷ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ, ನಾವು ಈಗ ಪೂರೈಕೆ ಭಾಗದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸೋಣ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೂಲಿದರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಶ್ರಮಿಕರ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಪೂರೈಕೆ ನಿರ್ಧಾರವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ನಡುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಆನಂದಿಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಸರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸದ ಆದಾಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಆನಂದಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ನಾವು w_1 ಕೂಲಿದರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆಯು L_1 ಘಟಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಊಹಿಸೋಣ. ಈಗ ಒಂದುವೇಳೆ ಕೂಲಿದರ w_2 ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಹೆಚ್ಚಳವು ಎರಡುರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕೂಲಿದರದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ವಿರಾಮದ ಸದಾವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ವಿರಾಮವು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚದಾಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ವಿರಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಅಧಿಕ ಸಮಯ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕೂಲಿಯದರವು w_2 ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವರು ವಿರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಕಳೆಯಲು ಬಯಸುವರು. ಕೂಲಿಯದರ ಹೆಚ್ಚಳದ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮವು ಈ ಎರಡು ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿದರದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ ಪರಿಣಾಮವು ಎರಡನೇ ಪರಿಣಾಮದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿದರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಶ್ರಮ ಪೂರೈಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕ ಕೂಲಿದರದಲ್ಲಿ, ಎರಡನೇ ಪರಿಣಾಮವು ಮೊದಲ ಪರಿಣಾಮದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೂಲಿದರದ ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ಪೂರೈಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಾವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ (backward bending) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ರೇಖೆಯು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೂಲಿಯದರದವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೂಲಿದರದ ಏರಿಕೆಯು, ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದನಂತರದ ಪ್ರತಿ ಕೂಲಿದರದ ಏರಿಕೆಯು ಶ್ರಮದ ಪೂರೈಕೆಯ ಇಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆ ಇದ್ದರೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ವಿವಿಧ ಕೂಲಿದರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಖ ಇಳಿಜಾರು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅಧಿಕ ಕೂಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೂ, ಅನೇಕರು ಅಧಿಕ ಶ್ರಮ ಪೂರೈಸಲು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುವರು.

ಮೇಲ್ಮುಖ ಇಳಿಜಾರಿನ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಮುಖ ಇಳಿಜಾರಿನ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಕೂಲಿದರ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪೂರೈಸಲು ಬಯಸುವ ಶ್ರಮವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

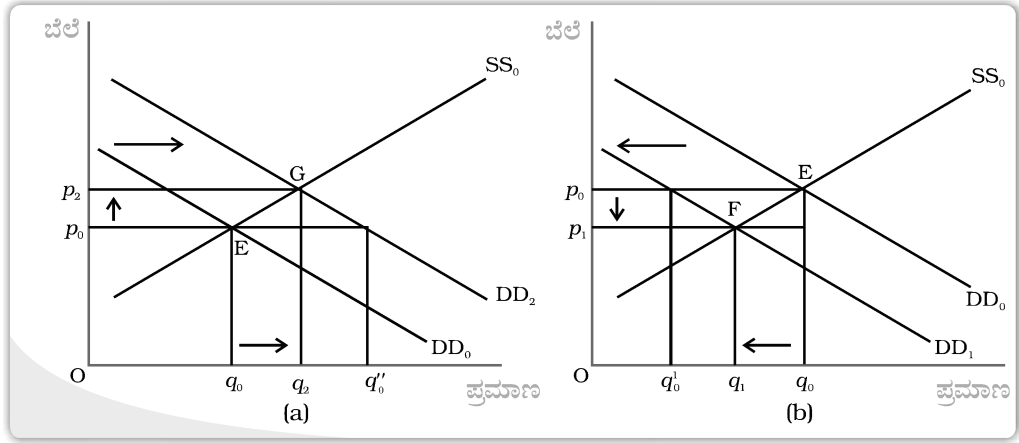
ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು *Shifts in Demand and Supply*

ಮೇಲಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಒಲವುಗಳು, ಸಂಬಂಧಿತ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಗಳು, ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಆದಾಯಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಗಾತ್ರ, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಆದಾನಗಳ

ಬೆಲೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಊಹೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಾಗ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟವಾಗಬಹುದು. ಇದು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ನಂತರವಷ್ಟೇ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ.

ಬೇಡಿಕೆಯ ಪಲ್ಲಟ Demand Shift

ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಿದ್ದಾಗ, ಬೇಡಿಕೆ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.2ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ E ಬಿಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಮತೋಲನ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆ DD_0 ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SS_0 ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭೇದಿಸಿವೆ, ಹಾಗಾಗಿ q_0 ಮತ್ತು p_0 ಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.2: ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟಗಳು (Shifts in Demand) ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವು E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವು G ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಎಡಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವು F ಆಗಿದೆ. ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಎಡಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟವಾದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಈಗ ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಪ್ರಾನ್‌ಲ್)'ಎ' ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೇ SS_0 ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಪಲ್ಲಟವು ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಈ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ q_0 ಗೆ ಸಮನಾದ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಪಾವತಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವನ್ನು G ನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ q_2 ಇದು q_0 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ p_2 ಇದು p_0 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ DD_1 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡರೆ, ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು, ಈ ಮೊದಲು ಅಂದರೆ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ p_0 ದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ q_0 ಗೆ ಸಮನಾದ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ

ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ಸರಕಿನ ಬೆಲೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಆ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಾವು ಬಯಸಿದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವನ್ನು F ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DD_1 ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SS_0 ಗಳು ಸಂಧಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ p_1 ಆಗಿದ್ದು, ಅದು p_0 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು q_1 ಆಗಿದ್ದು, ಅದು q_0 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಪಲ್ಲಟವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ದಿಕ್ಕು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದನಂತರ, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಅಧ್ಯಾಯ 2ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಈಗ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ. ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸೋಣ.

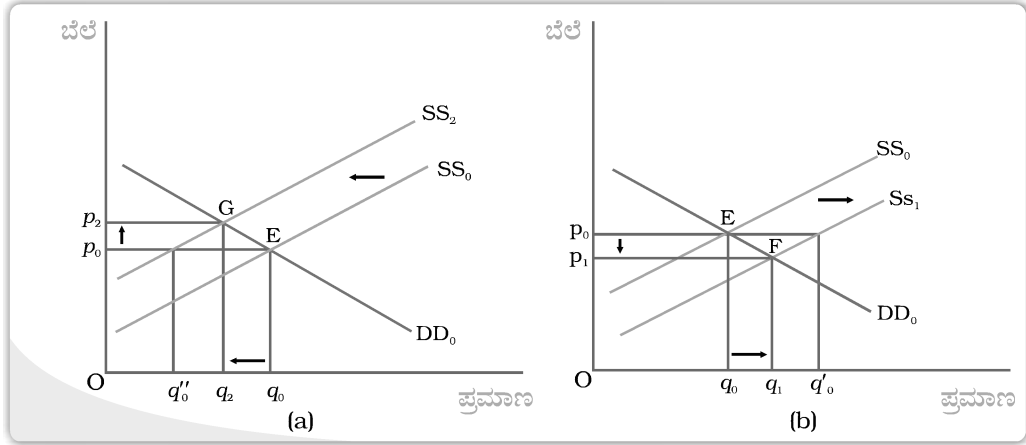
ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅನುಭೋಗಿಗಳ ವೇತನಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಅವರ ಆದಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಅದು ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ? ಆದಾಯದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ, ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ, ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಕುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಅಭಿರುಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರತಿಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ 2ರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಟ್ಟೆಯಂತಹ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಕಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯ ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳವು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಾರದು. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.2(ಎ)ದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು DD_0 ದಿಂದ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು SS_0 ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ, ಹೊಸ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬೆಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಸಹ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ.

ಈಗ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯತ್ತ ನೋಡೋಣ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರತಿಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಧ್ಯಾಯ 4ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.2(ಎ)ದ ಮೂಲಕ

ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DD_0 ಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿದೆ. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು SS_0 ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಹಳೆಯ ಸಮತೋಲನ ಬಿಂದು E ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಹೊಸ ಸಮತೋಲನ ಬಿಂದುವಾದ G ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೂರೈಕೆಯ ಪಲ್ಲಟ Supply Shift

ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯ ಪಲ್ಲಟದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಾವು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.3ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DD_0 ಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SS_0 ವನ್ನು ಛೇದಿಸಿದೆ. ಆಗ p_0 ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು q_0 ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.3: ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಹೊಂದಿದೆ. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ, ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಹೊಸ ಸಮತೋಲನ ಬಿಂದುವು G ಆಗಿದೆ. ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊಸ ಸಮತೋಲನ ಬಿಂದುವು F ಆಗಿದೆ. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಕೆಲವು ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗದ SS_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯ ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಬೆಲೆ p_0 ದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ q'_0 q_0 ಗೆ ಸಮನಾದ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಹಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವು G ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SS_2 ರೇಖೆಯು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಾದ DD_0 ರೇಖೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸುತ್ತದೆ ಆಗ p_2 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ q_2 ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇರೀತಿ, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟವಾದಾಗ ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ q_0 q'_0 ಗೆ ಸಮನಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ, ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ಸರಕಿನ ಬೆಲೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವು F ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಾದ SS_1 ರೇಖೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆ DD_0 ರೇಖೆಯು ಛೇದಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹೊಸ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ p_1 ನಲ್ಲಿ q_1 ಪ್ರಮಾಣದ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ ದಿಕ್ಕು ವಿರುದ್ಧವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಿವಿಧ ಸಂಗತಿಗಳು ಬದಲಾದಾಗ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಆದಾನಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ.

ಈಗ ನಾವು ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ, ಒಂದು ಸರಕಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಆದಾನವೊಂದರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ. ಇದು ಈ ಆದಾನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಈ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.3(ಎ)ದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು SS_0 ದಿಂದ SS_1 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆದಾನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಈ ಏರಿಕೆಯು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಆದಾನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.3(ಎ)ದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು DD_0 ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೊದಲಿನ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು ಏರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ನಾವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ಪ್ರತಿಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಸರಕನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.3(ಬಿ) ದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು SS_0 ದಿಂದ SS_1 ಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬದಲಾಗದೇ ಹಾಗೇ DD_0 ದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಏಕಕಾಲಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು *Simultaneous Shifts of Demand and Supply*

ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಏಕಕಾಲಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು ನಾಲ್ಕು ಸಂಭವನೀಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು.

- ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಎಡಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 5.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಭವನೀಯ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಏಕಕಾಲಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗುವ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಯಾವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಡ್ಡಸಾಲು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೋಷ್ಟಕದ ಎರಡನೇ ಅಡ್ಡಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವುದೇನೆಂದರೆ,

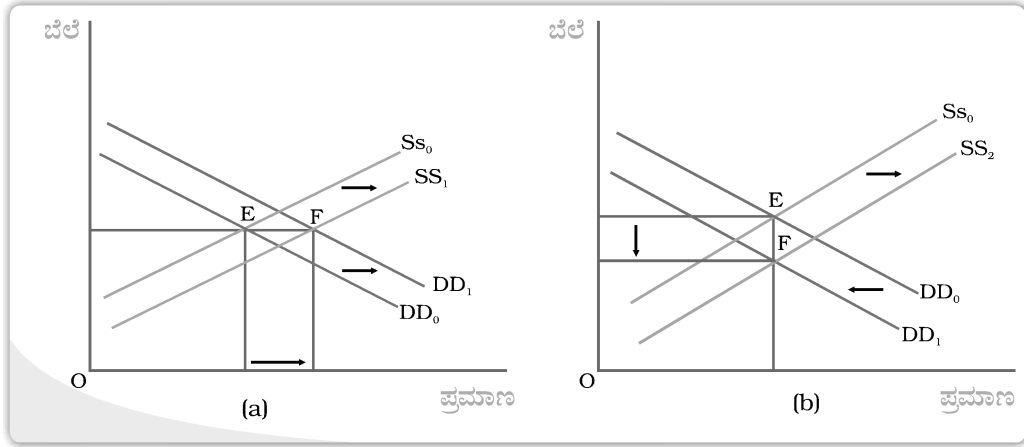
ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಬಲಗಡೆಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಬದಲಾಗದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ನೈಜದಿಕ್ಕು ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ನೀವೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

ಕೋಷ್ಟಕದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಅಡ್ಡಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಮೊದಲ ಎರಡು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನದ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಎರಡೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಕೋಷ್ಟಕದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಅಡ್ಡಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ನಂತರದ ಎರಡು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಎರಡು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.1 ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲದ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಣಾಮ

ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟ	ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟ	ಪ್ರಮಾಣ	ಬೆಲೆ
ಎಡಗಡೆಗೆ	ಎಡಗಡೆಗೆ	ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ	ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯಬಹುದು
ಬಲಗಡೆಗೆ	ಬಲಗಡೆಗೆ	ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ	ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯಬಹುದು
ಎಡಗಡೆಗೆ	ಬಲಗಡೆಗೆ	ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯಬಹುದು	ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ
ಬಲಗಡೆಗೆ	ಎಡಗಡೆಗೆ	ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯಬಹುದು	ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ

ಇಲ್ಲಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.4 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣ (ii) ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣ (iii) ಗಳಿಗೆ ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಓದುಗರ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.4: ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ಏಕಕಾಲಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DD_0 ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SS_0 ಗಳು ಸಂಧಿಸುವ E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಲ್ಲಿ, ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವು ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.4(ಎ)ದಲ್ಲಿ, ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಂದಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಮತ್ತು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.4(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಬದಲಾಗದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿನ ಎಡಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿನ ಬಲಭಾಗದ ಪಲ್ಲಟದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

5.1.2 ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನ: ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ Market Equilibrium: Free Entry and Exit

ಹಿಂದಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಊಹೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಗಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತದ್ರೂಪಿಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಂತರಾರ್ಥವೇನು? ಈ ಊಹೆಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯ (Super normal) ಲಾಭ ಗಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು, ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಏಕೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು, ಸದ್ಯದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭಗಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ಕೆಲವು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಬೇಡಿಕೆಯು ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಲೆ ಇಳಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆಯು ಇಳಿಕೆಯಾದಂತೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ) ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯಮ

ಘಟಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭ ಗಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕಕ್ಕೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ, ಸದ್ಯದಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಲಾಭಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರತೀ ಉದ್ಯಮಘಟಕದ ಲಾಭವು ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಹೊರಹೋಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಸದ್ಯದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಬೆಲೆಯು ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭಗಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಗಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ನಿರ್ಗಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತೀ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಸಾಮಾನ್ಯಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಬೆಲೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

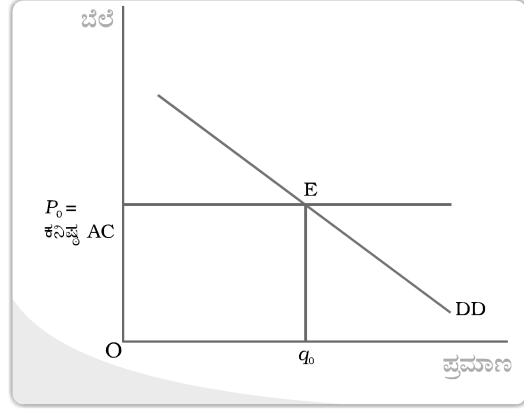
ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು $P = \text{ಕನಿಷ್ಠ AC}$ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು.

ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆ-ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರೇಖಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಇದನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.5ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಾದ DD ರೇಖೆಯು $p_0 = \text{ಕನಿಷ್ಠ AC}$ ರೇಖೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸುವ E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ p_0 ಆಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು q_0 ಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆ.

$p_0 = \text{ಕನಿಷ್ಠ AC}$ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕವು ಒಂದೇ ಮೊತ್ತದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು q_{of} ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಂಖ್ಯೆಯು p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ q_0 ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಆ ಬೆಲೆಗೆ q_{of} ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು n_0 ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ, ಆಗ

$$n_0 = \frac{q_0}{q_{of}} \text{ ಆಗುತ್ತದೆ.}$$

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.5: ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನದ ಮೂಲಕ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧಾರ. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕನಿಷ್ಠ AC ಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DDಯು ಬೆಲೆರೇಖೆ ($p =$ ಕನಿಷ್ಠ AC) ಯೊಂದಿಗೆ ಛೇದಿಸುವ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ 5.2

ಗೋಧಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ. ಗೋಧಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

$$q_D = 200 - p \quad \text{ಗೆ } 0 \leq p \leq 200 \\ = 0 \quad \text{ಗೆ } p > 200$$

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಏಕರೂಪದ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

$$q_f = 10 + p \quad \text{ಗೆ } p \geq 20 \\ = 0 \quad \text{ಗೆ } 0 \leq p < 20$$

ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಕರು ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಸಮತೋಲನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು $p_0 = 20$ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸಮನಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯಿಂದ ನಾವು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

$$q_0 = 200 - 20 = 180$$

$p_0 = 20$ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರತೀ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಪೂರೈಕೆಯು

$$q_{of} = 10 + 20 = 30 \text{ ಇರುತ್ತದೆ.}$$

ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೃಷಿಭೂಮಿಗಳ ಸಮತೋಲ ಸಂಖ್ಯೆಯು

$$n_0 = \frac{q_0}{q_{of}} = \frac{180}{30} = 6$$

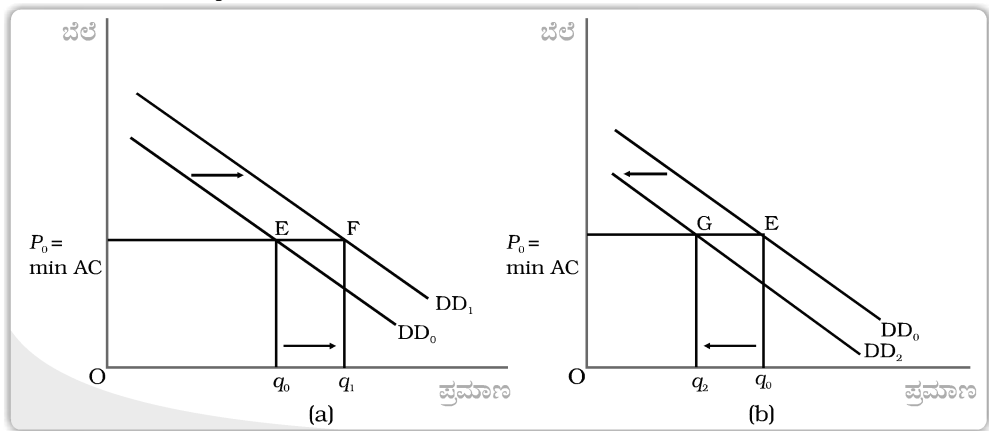
ಹೀಗೆ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಭೂಮಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ, ರೂ. 20, 180 ಕೆಜಿ ಮತ್ತು 6 ಆಗಿದೆ.

ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು Shifts in Demand

ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುವಾಗ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಹಿಂದಿನ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಯಾವುದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡರೂ ಸಹ ಹೊಸ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಂದೇ ಬೆಲೆಗೆ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.6ರಲ್ಲಿ DD_0 ರೇಖೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು p_0 ಉದ್ಯಮಘಟಕದ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆ DD_0 ಇದು $p_0 =$ ಕನಿಷ್ಠ AC ರೇಖೆಯನ್ನು ಛೇದಿಸುವ E ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಸಮತೋಲನವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು q_0 ಇದು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಂಖ್ಯೆಯು n_0 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. p_0 ದಲ್ಲಿ ಸರಕಿಗೆ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಅತ್ಯುಪ್ಪ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ಸರಕಿಗೆ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ ಪಾವತಿಸಲು ಬಯಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಲೆಯು ಏರಿಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ಇಂಬು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಲಾಭವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯು ಪುನಃ p_0 ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮೊದಲಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ಪೂರೈಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಿಂದ ನಾವು ಹೊಸ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DD_1 ಯು, $p_0 =$ ಕನಿಷ್ಠ AC ರೇಖೆಯನ್ನು F ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಛೇದಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಹೊಸ ಸಮತೋಲನವು (p_0, q_1) ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ q_1 ಪ್ರಮಾಣವು q_0 ಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೊಸ ಸಮತೋಲನ n_1 ಇದು n_0 ಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಿ p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.6: ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು DD_0 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ q_0 ಮತ್ತು p_0 ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ DD_1 ಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಎ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗದೆ p_0 ದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

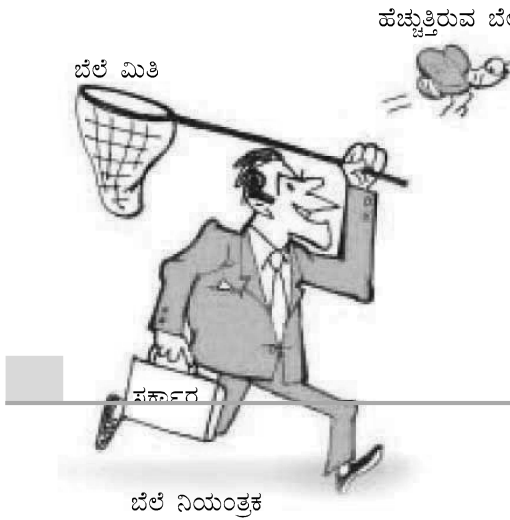
ಈ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ಸರಕಿನ ಬೆಲೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಬೆಲೆ ಇಳಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯು ಪುನಃ p_0 ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹೊಸ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ p_0 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸಮನಾದ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಪೂರೈಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಫಲಕ(ಬಿ)ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯು DD_0 ದಿಂದ DD_2 ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಬೇಡಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು q_2 ಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗದೇ p_0 ದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ n_2 ಇದು n_0 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬಲಗಡೆ(ಎಡಗಡೆ) ಪಲ್ಲಟದಿಂದಾಗಿ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ (ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ). ಇಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ, ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟವು ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಿಂತ, ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಂತಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

5.2 ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳು Applications

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪೂರೈಕೆ-ಬೇಡಿಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಕೆಲವು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ತೀರಾ ಅಧಿಕ ಅಥವಾ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಸರ್ಕಾರವು ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸರಕು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸೋಣ.

5.2.1 ಬೆಲೆಮಿತಿ Price ceiling

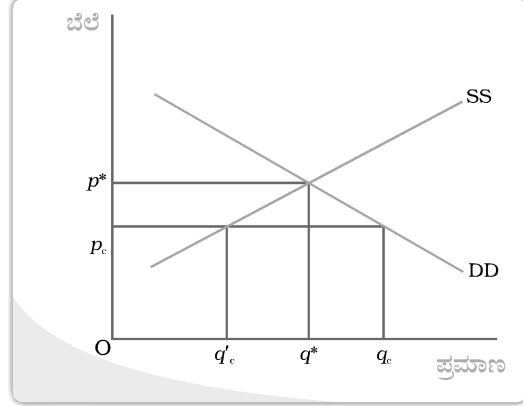

ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಅನುಮತಿಸುವ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವು ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಬೆಲೆಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಬೆಲೆಮಿತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳಾದ ಗೋಧಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ, ಸಕ್ಕರೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಬೆಲೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನಿಗದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೆಲಭಾಗವು ಈ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಗೋಧಿ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆಮಿತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.7ರಲ್ಲಿ ಗೋಧಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ SSಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆ DDಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗೋಧಿಯ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ p^* ಮತ್ತು q^* ಆಗಿವೆ. ಯಾವಾಗ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ p_c ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಲೆಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಆಗ ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಗೋಧಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯು q_c ಕಿಲೋಗ್ರಾಂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಪೂರೈಕೆಯು q'_c ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

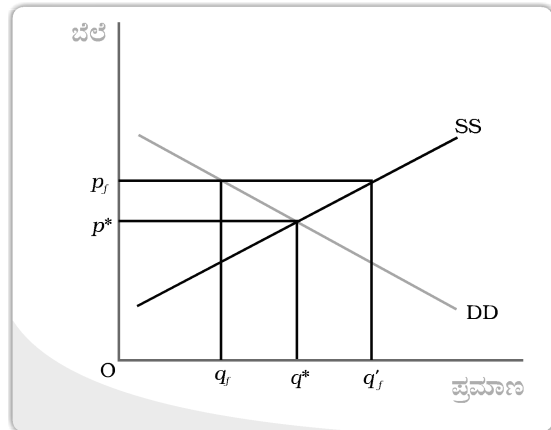
ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.7: ಗೋಧಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಮಿತಿಯ ಪರಿಣಾಮ. ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ p^* ಮತ್ತು q^* ಆಗಿವೆ. p_c ದರದ ಬೆಲೆಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದರಿಂದ ಗೋಧಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಅನುಭೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಗೋಧಿಯ ಕೊರತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಭೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಧಿಯ ಪ್ರಮಾಣ (q_c)ವು ಹೇಗೆ ವಿತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ? ಪಡಿತರ ಪದಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವಿತರಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭೋಗಿಗಳಿಗೆ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೋಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗೋಧಿ ಖರೀದಿಸಲಾರ ಮತ್ತು ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಪಡಿತರ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳೆಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಲೆಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿದ ಸರಕುಗಳ ಪಡಿತರವು ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಹುದು: (ಎ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅನುಭೋಗಿಯು ಪಡಿತರ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಉದ್ದಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. (ಬಿ) ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭೋಗಿಗಳು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೆಚ್ಚಿನಬೆಲೆ ಪಾವತಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಾಳಸಂತೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

5.2.2 ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತು (ಬೆಲೆಯ ಕನಿಷ್ಠದ ಮಟ್ಟ) Price Floor

ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವುದು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂತಹ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗೆ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ಬೆಲೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕನಿಷ್ಠಮಿತಿ ವಿಧಿಸಿರುವುದನ್ನೇ **ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತು** (ಬೆಲೆಯ ಕನಿಷ್ಠದ ಮಟ್ಟ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತು ವಿಧಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ, ಕೃಷಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠಕೂಲಿ ಕಾಯ್ದೆಗಳಾಗಿವೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.8 ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವು (p^*, q^*)ನಲ್ಲಿದೆ. p_f ನಲ್ಲಿನ ಬೆಲೆಅಂತಸ್ತಿನ ವಿಧಿಸುವಿಕೆಯು ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಳಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿ ಕಾಯ್ದೆ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನ ದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ವೇತನ ದರವನ್ನು ಸಮತೋಲನ ವೇತನದರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.8ರಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ ಸರಕಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವು p^* ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು q^* ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರವು p_f ನಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಾದರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು q_f ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು q'_f ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ q_f, q'_f ಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಬೆಂಬಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಬೆಲೆ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

- ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಮತೋಲನ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿರುವಾಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳ ಭೇದದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕನಿಷ್ಠ ವರಮಾನ ಉತ್ಪನ್ನ(MRPL)ವು ಕೂಲಿದರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಬಿಂದುವಿನವರೆಗೆ ಪ್ರತೀ ಉದ್ಯಮಘಟಕವೂ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿರುವಾಗ, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೇ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆ(ಎಡಗಡೆ)ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ(ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ(ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ).
- ಸ್ಥಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿರುವಾಗ, ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೇ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಬಲಗಡೆ(ಎಡಗಡೆ)ಗೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ(ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ(ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ).
- ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ, ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ, ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಪಲ್ಲಟಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ಏಕರೂಪದ (ತದ್ರೂಪಿ) ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿದ್ದು, ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುವಾಗ, ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟವು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.
- ಸ್ಥಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲಿನ ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಯ ಪಲ್ಲಟದ ಪರಿಣಾಮವು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಬೆಲೆಮಿತಿ ವಿಧಿಸುವಿಕೆಯು ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಲೆ ಅಂತಸ್ತಿನ ವಿಧಿಸುವಿಕೆಯು ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮತೋಲನ

ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ

ಅಧಿಕ ಪೂರೈಕೆ

ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಆದಾಯದ ಉತ್ಪನ್ನ

ಶ್ರಮದ ಸೀಮಾಂತ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ

ಬೆಲೆಮಿತಿ, ಬೆಲೆಅಂತಸ್ತು

1. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಕಿಗೆ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಾವು ಯಾವಾಗ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ?
3. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಕಿಗೆ ಅಧಿಕಪೂರೈಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಾವು ಯಾವಾಗ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ?
4. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದ್ದಾಗ ಏನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ?
(i) ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ (ii) ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ
5. ಸ್ಥಿರಸಂಖ್ಯೆಯ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿದ್ದಾಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
6. ಅಭ್ಯಾಸ(ಪ್ರಶ್ನೆ)5ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಈಗ ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯು ಹೇಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?
7. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳು ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ? ಇಂತಹ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ?
8. ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ?

9. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗುತ್ತವೆ?

(a) ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ?

(b) ಅನುಭೋಗಿಗಳ ಆದಾಯವು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ?

10. ಷೂ ಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು ಒಂದು ಜೊತೆ ಸಾಕ್ಸ್‌ಗಳ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಜೊತೆ ಸಾಕ್ಸ್‌ಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿ.

11. ಕಾಫಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು, ಚಹಾದ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ? ರೇಖಾಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

12. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಆದಾನಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದಾಗ ಒಂದು ಸರಕಿನ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ?

13. Xಸರಕಿನ ಬದಲೀ ಸರಕಾದ Yನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾದರೆ, ಇದು Xಸರಕಿನ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ?

14. ಪ್ರವೇಶ-ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಿರುವಾಗ, ಸಮತೋಲನದ ಮೇಲೆ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯ ಪಲ್ಲಟದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ.

15. ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡರ ಬಲಗಡೆ ಪಲ್ಲಟವು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿ.

16. ಕೆಳಗಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ?

(a) ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ?

(b) ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ?

17. ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗಳು ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವರೀತಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ?

18. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಶ್ರಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ?

19. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಶ್ರಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿದರವು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ?

20. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸರಕಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವಿರಾ? ಬೆಲೆಮಿತಿಯ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಬಹುದು?

21. ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಿರುವಾಗ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿನ ಪಲ್ಲಟವು ಬೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿವರಿಸಿ.

22. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ X ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

$$q^D = 700 - p$$

$$q^S = 500 + 3p \quad \text{ಗಾಗಿ } p \geq 15$$

$$= 0 \quad \text{ಗಾಗಿ } 0 \leq p < 15$$

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಏಕರೂಪದ (ತದ್ರೂಪಿ) ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ರೂ. 15ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ X ಸರಕಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪೂರೈಕೆಯು ಶೂನ್ಯ(ಸೊನ್ನೆ)ವಾಗಿರುವುದರ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. ಈ ಸರಕಿನ ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆಯು ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ? ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ X ಸರಕಿನ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

23. ಅಭ್ಯಾಸ (ಪ್ರಶ್ನೆ) 22ರಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡಿಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸೋಣ. ಈಗ ನಾವು X ಸರಕನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು X ಸರಕನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಏಕರೂಪದ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕದ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

$$q_f^S = 8 + 3p \quad \text{ಗೆ } p \geq 20$$

$$= 0 \quad \text{ಗೆ } 0 \leq p < 20$$

- (a) $p = 20$ ರ ಮಹತ್ವವೇನು?
 (b) ಯಾವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ X ಸರಕಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ? ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ.
 (c) ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಿ.
24. ಉಪ್ಪಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ.

$$q^D = 1,000 - p \quad q^S = 700 + 2p$$

- (a) ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
 (b) ಈಗ ಉಪ್ಪಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಒಂದು ಆದಾನದ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದಾಗ, ಹೊಸ ಪೂರೈಕೆ ರೇಖೆಯು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿರುತ್ತದೆ.

$$q^S = 400 + 2p$$

ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ? ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿವೆಯೇ?

- (c) ಒಂದುವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರವು ಉಪ್ಪಿನ ಮಾರಾಟದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಮೇಲೆ ರೂ.3 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಇದು ಸಮತೋಲನ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ?
25. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಬಾಡಿಗೆಯು ತೀರಾ ಅಧಿಕವಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಸರ್ಕಾರವು ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗಾಗಿ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ, ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಇದು ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ?

